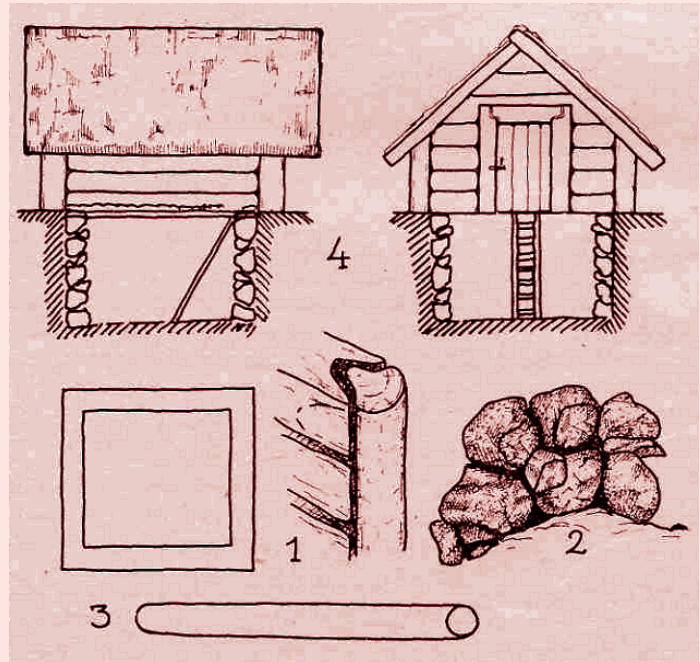

SENOVIŠKŲ SKLEPŲ (RŪSIŲ) MŪRIJIMAS

ADOMAS VITAUSKAS

6 pav. Senoviškų sklepų mūrijimas

Seniau sklepus (rūsius) mūrydavo be jungiamosios medžiagos – be kalkių ar molio. Ant kits kito dėdavo akmenis, klynydavo ir trambavodavo žemėmis.

Tokius skiepus mūrydavo prie namų. Virš skiepo padarydavo padangą-pastogę, kurioje laikydavo įvairius atliekamus daiktus, pvz., seną apavą, staklių dalis, lankčius... Tokia padanga būdavo pristatoma prie namų iš skeltinių rąstų ar sienos, pastačius stulpus apipierjamus apalkomis. Stogas būdavo šiaudinis. Gale padarydavo duris.

Pirmiausia skiepai iškasama duobė. Prie namų kasdavo apie 4 m ar trumpesnę ir apie 3 m pločio bei žmogaus ūgio gylio duobę (apie 1,7–2 m). Iškasus ją, pradėdavo mūryti iš anksto suvežtus didžiulius akmenis. Didelius akmenis palei sieną dėdavo apačioje, o ant jų tarpų, kad geriau vienas kitą rištų, klodavo naują eilę, prieš tai iš vidaus pusės paklyniję mažesniais

akmenimis taip, kad dedami akmenys svirtų ne į vidaus pusę, o į sienos pusę (6 pav. 2 pieš.). Taikydavo, kad vidaus pusėje būtų akmenų dailesnė pusė. Patei sieną pripildavo žemių ir jas sutrambuodavo. Tam specialių įrankių nebūdavo. Trambuodavo tam pritaikytu kuolu storesniu buku galu (6 pav. 3 pieš.). Vėliau, kai mūrijimas būdavo užbaigtas ir vidaus didesnius plyšius tarp akmenų uždrėbdavo molio tyre, mūrijimas būdavo pabaigtas. Tada dėdavo skersbalkius ir ant jų klodavo apalkas ar lentas – tai lubos, kurių viduryje palikdavo skylę – angą, pro kurią įlipdavo į skiepą. (6 pav. 4 pieš.). Prie angos būdavo kopėčios, kuriomis įlipdavo į skiepą.

Parengta pagal A. Vitausko straipsnį, išspausdintą leidinyje „Gimtasai kraštas“ (Šiauliai, 1938 m., Nr. 1–2 (17–18))

